

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis discernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

§. I. De mendacio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

judicialibus actibus contra proximum committitur; sed etiam ea, quæ extra iudiciales actus per detractionem, contumeliam, iudicium temerarium eidem proximo irrogatur, ut explicant illud Nav. c. 18. n. r. Bonac. in præf. disp. 10. de hoc decalogi præcepto, & plures alii Theologi: quæ quidem iniustitia, quoniam ut plurimum cum mendacio solet coniungi, idcirco primum de illo agemus; tum de iniustitia, quæ in actibus iudicialibus tam ex parte iudicis, quam accusatoris, testis, & rei committi potest; ac deinde de aliis iniuriis, quæ extra iudicium proximo per detractiones, contumelias, & iudicia temeraria inferuntur.

§. I.

De Mendacio.

MENDACIUM (ut docet S. Aug. lib. 1. cont. mendac. c. 42) est *Enunciatio falsa cum voluntate ad fallendum prolata*; & c. 22. Enchir. dicit, quod ille mentitur, qui contra id, quod animo sentit, loquitur voluntate fallendi. Unde secundum eius mentem duo ad rationem mendacii requiruntur, scilicet voluntas fallendi seu falsum enunciandi, & locutio seu enunciatio vel significatio aliqua exterior, mentis iudicio contraria.

Fuit autem sententia quorundam antiquorum (ut videre est apud Cassianum Coll. 17. c. 8) mendacium aliquando non modo licitum, sed etiam necessarium esse; *illud, notandum esse tanquam Elleboro, quod sumitur irminente aliquo exitiali morbo*. Veram hæc sententia tanquam erronea & sacrae scripturae contraria refutata est à S. Aug. lib. 1. cont. mendacium c. 5. & seq. & ab Innocentio III. cap. Superior, de u-fura, ubi dicit *Scripturam sacram prohibere, ne quis etiam pro alterius vita servanda mentiatur*.

Ex quo sequitur omne mendacium esse intrinsecè malum, ac proinde peccatum, quando formalis ratio mendacii in eo reperitur. Duplex est enim falsitas (ut rectè observat S. Doct. 22. q. 110. a. 5.) alia materialis solummodo, quæ dicit esse *præter intentionem loquentis*; quando scilicet aliquis

falsum
Enchir.
pro est, n
lo quis
asserat
ia falsum
existat:
illa quar
tus, in
falsitatem
th. men
quando v
averatu
secundum
quod præ
aliquo
secundum
ravum fi
famam
am eius
mendacii
Venial
que De
doctur su
iocoso
mendacio
quod
sunt g
tamen n
falendo
dinet t
osum v
esse per
ulare pe
daciūm

falsum dicit putans esse verum, qui (ut ait S. Aug. Cap. 18. Enchir.) *iudicandum non est mentiri; quoniam, quantum in ipso est, non fallit ille, sed fallitur.* Alia vero formalis; quando quis ex intentione fallendi aliquid tanquam verum asseverat, quod existimat esse falsum; sive id revera falsum sit, sive contra eius opinionem verum existat; quia (ut dicit S. Doctor) quidquid sit de re illa quam asseverat, etiamsi de facto vera sit, *actus tamen, in quantum est voluntarius & moralis, habet per se delictum, & per accidens veritatem.* Decet autem idem S. Doctor mendacium esse aliquando mortale peccatum; aliquando vero veniale: mortale quidem, quando charitati adversatur; quod dupliciter contingere potest; uno modo secundum se, quando ex falsa significatione grave aliquod præiudicium in divinum honorem derivatur, vel grave aliquod nocuummentum proximo inferatur; alio modo secundum finem intentum; quando scilicet in aliquem gravum finem dirigitur, v. g. si quis mentiatur, ut proximo famam graviter lædat, vel ut notabile aliquod damnum eius fortunis inferat. & utroque isto modo dicitur mendacium perniciosum.

Veniale autem, quando ex ratione sui aut finis intenti neque Dei neque proximi charitati contrariatur, quod S. Doctor sup. contingere ait dupliciter; scilicet in mendacium iocoso, in quo levis aliqua delectatio intenditur; & in mendacium officioso, in quo utilitas aliqua proximi spectatur: quod etiam docuit S. Aug. supra. *Psalms. his verbis: sunt genera mendaciorum, in quibus non est magna culpa, tamen non sunt sine culpa, cum aut iocamur, aut proximo fallendo mentimur.*

Monet tamen rectè S. Doctor sup. mendacium eiusmodi iocofum vel officiosum, licet ex se non sit nisi veniale, esse per accidens fieri mortale ratione scandali quod inferre potest: ut si quis vir Deo facer coram aliis mendacium iocofum tale proferat, ex quo aliqui desumant gravis alicuius scandali

occasione.

§. II.